

אור עליון

לעילוי נשמת הצדקת שרה ברכה בת שרה בן פורת ז"ל

054-848 6661 • www.yahadoot.net • mhbp52@etrog.net.il • כסלו תשע"ט | שנה חשיעית גיליון מס' 109

לעילוי נשמת נפתלי בן שמעה ברזילי | שמואל משה בן אסתר טוטיאן | משה בן שרה בן-פורת. ת.נ.צ.ב.ה.

מאת מרן הגאון, פאר הדור והדרו,
הרב מאיר מאזוז שליט"א

כל הוכמות העולם מצויות בתורה

מדידת אורך הצל

בחז"ל הגיע אלינו פעם ספר חשבון לכיתה ח', ושמה שיעור אחד תחת הכותרת "חכם עדיף ממלך", מסופר בו על פילוסוף יוני בשם "תאלס", שנקלע לעיר אחת והראה פלא גדול לעיני הרואים: שמדד בשעה מסוימת את צלו ואת צלו של האילן, וזוהו ידע את גובהו של האילן. כיצד ידע? אם בשעה 9 בבוקר לדוגמה צלו פי 2.5 מקומתו, אז ידע שצלו של האילן (או של הבנין הגבוה) ג"כ פי 2.5 מגובהו, ולכן חילק את אורך הצל על 2.5 ומצא את גובה האילן. עד כאן.

והנה, הרעיון שחכם עדיף ממלך, הוא מפורש בהוריות (י"ג,א): חכם קודם למלך ישראל. למה? חכם שמת אין לנו כיוצא בו, מלך שמת - כל ישראל ראויים למלוכה. גם ההמצאה הגדולה לדעת גובהו של אילן או של מגדל לפי יחס הצל לקומת האדם באותה שעה, היא ברייתא ערוכה בעירובין (מ"ג,ב) בקיצור נמרץ: "הרוצה לידע כמה גובהו של דקל, מודד קומתו וצלו [של הדקל] וצל קומתו, וידע כמה גובהו של דקל". למה לא הוסיפו בספרי חשבון שההמצאה הזאת ידועה לחז"ל? מה לי לתאלס ולאריסטוטלס? דירשו מעל ספר ה' וקראו, אחת מהנה לא נעדרה!

משפט פיתגורס

וכן כשלומדים משפט פיתגורס על האלכסון של מרובע,

היה כדאי להוסיף מן המקורות שלנו את הכלל שהובא בחז"ל (סוכה ח"א): "כל אמתא בריבועא - אמתא ותרי חומשי באלכסונא" [-כל אמה בריבוע שווה אמה ושני חמישיות באלכסון]. והוכחת התוספות (שם) שאין זה מדויק, והר"ש במס' כלאים פרק ה' הביא את כלל הפיתגורס, ודחה אותו מהמשנה שם. אך ה'תוספות יום טוב" דחה דבריו, ופירש המשנה בדרך אחרת. וכתב, שאם היה מביא את ההוכחות על המשפט הזה יצטרך לו ספר שלם. אחר מאות שנים הופיע פירוש הרא"ש השלם לסדר זרעים בשם "פי שנים", ושמה הוכחה קצרה וברורה למשפט פיתגורס, שלא כיוונו אליה חכמי הגויים. ובספר "דמשק אליעזר" על ביאור הגר"א (או"ח סי' תרלא) הביא רביה נפלאה בשם הגר"א, שהיא בעצם הוכחת הרא"ש.

כל הדברים האלה נעלמים מעיני גומרי בתי הספר היסודי שלנו, והם חושבים רק על פיתגורס ואוקלידס וחבריהם חכמי יון, שהם בעלי המדע המדויק, ואת פועל ה' לא הביטו ומעשה ידיו לא ראו!

טור חשבוני

אספר עוד מקרה אחד שקרה איתי, ובזה אסיים את "שיר המעלות" על הישיבה [-חשיבות הלימוד בישיבה]. למדתי בן איש חי אצל מר אבא זצ"ל בילדותי בהלכות חנוכה. שם כתוב: "יאמר 'הנרות

הללו' בנוסח מדויק, שיש בו 36 מילים, כמנין נרות החנוכה (בלעדי השמש)". התחלתי לחשב 3+2+1 וכו'. הסביר לי אבא: ישנו כלל פשוט, קח את המספר הראשון והאחרון והכפל במחצית סכום המספרים שבטור. הראשון - 1, והאחרון - 8. ביחד הם 9. נקח את התשע ונכפיל אותו במחצית מספר לילות החנוכה (שזה 4) יצא לנו 36. וזה הכלל לכל טור חשבוני. נרות החנוכה עם ה"שמש" הם 44, כיצד? לילה הראשון - 2 נרות, לילה אחרון - 9 נרות, ביחד הם 11. הכפל אותו במחצית מספר לילות החנוכה (שזה 4) יצא לנו 44. אחר זמן למדתי את הכלל הנ"ל בספר "הון עשיר" על המשניות (מנחות פרק י"ג), והם בעצם דברי התוספות (מנחות ק"א).

פעם נתתי שיעורים בישיבה תיכונית "חזון נחום" ביפן, בהייתי עולה חדש. התלמידים היו שובבים גדולים, וקראו לי "מורה הצד" והקוף". אמרתי להם: הלוואי ואזכה לתואר זה! "צק לעם ויאכלו, כי כה אמר ה'" (מלכים ב' ד,מא). הראו לי בדרך אגב שאלה מסוככת (בספר חשבון לכיתה י"א), בטור חשבוני. פתרתי להם ע"פ התוספות הנ"ל. שאלו: "הרב למד חשבון בבית הספר?". אמרתי להם: "בבית הספר של התוספות במנחות...".

מתוך הספר נחלי לימוד, להרב יוסף בא ג'ד (מהדורא ה', עמ' 257-260)

"הפוך והפוך בה דכולא בה"

שני תינוקות בסקוטלנד שדיברו עברית

בחוברת "לשונונו לעם" (מחזור לד, קונטרס ט-י), שהוציאה לאור האקדמיה ללשון העברית, מספר לנו ד"ר אשר שטרן דבר הפלא ופלא: "המלך ג'יימס הרביעי, מלך סקוטלנד (1488-1513), שהיה חובב לשונות, בחר שני תינוקות שעתה זה ראו אור עולם, ובודדם עד אשר ידברו. מטבע הדברים, יהיה מוצא פיהם בלשון הראשונה של האדם. ואמנם, התינוקות גדלו ודיברו, וכך מספר לנו המלך: "הם דיברו עברית טובה".

מלך סקוטלנד חי לפני כ-500 שנים, אך כבר קדמו הרמב"ם שנפטר לפני כ-850 שנים. שכך כתב בהגהות "בנין יהושע" שעל אבות דרבי נתן (פרק לו אות ג): "כאשר נאמר בשם הרמב"ם, אם לא נדבר בתינוק הנולד שבעה שנים שום דיבור, כאשר יגדל ידבר מאליו לשון הקודש". וכדברים האלו כתב הגאון יעב"ץ בספרו מגדל עוז (עליות הלשון ע"ב): "ואמרו, שאם יגדל הילד ולא ישמע לשונות אחרים, אז יתחיל לדבר לשון הקודש מעצמו בלי לימוד, שהוא לשונו המוטבע בו".

ההסבר לתופעה זו הוא על פי מה שכתב בהגהות "בנין יהושע" הנ"ל, שקודם דור הפלגה, אשר "יהיה כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים" (בראשית י"א,א), היו מדברים כולם בלשון הקודש, כי העולם נברא בלשון הקודש, ורק לאחר החטא של דור הפלגה - ה' בלבד לשונם, והחלו שפות חדשות. ע"כ. נמצא שהשפה העברית היא השפה המקורית של העולם ושל בני האדם, ולכן כשאין לתינוק מלמד הוא ידבר מעצמו בשפה המקורית, ש"הוא לשונו המוטבע בו", כלשונו של היעב"ץ הנ"ל.

עובר בוכה במעי אמו

"סינית שמעה את בכי העובר בבטנה", זוהי הכותרת שפורסמה בעיתון מעריב. ולגוף הכתבה: "רופאה בת 27 משאנחא, שהייתה בחודש השביעי להריונה, שמעה את בכיו של העובר שבבטנה, וכך גם רופאה - דיווחה אתמול סוכנות הידיעות הרשמית של סין. זו הפעם השנייה בתוך פחות משנה שכלי התקשורת הסיניים מדווחים על תופעה מופלאה שכזאת. בחדש מאי נמסר

ברצונך לקבל מידי חודש את העלון לאימייל שלך?

שלח בקשה ל- mhbp52@etrog.net.il <<

שאל את הרב

שאלות ותשובות מתוך "שאל את הרב" באתר "יהדות נט", שאלות בהלכה וייעוץ אישי ניתן לשאול באתר הנ"ל, או במייל: mhhbp52@gmail.com, או בטלפון: 054-8486661

שלום לכבוד הרב. לאחרונה אני מאוד מתחזקת. הקשבתי לאחד משיעוריך באתר "יהדות נט" שדיברת על זיווג ראשון וזיווג שני. (השיעור הובא בספרי "אור עליון" עמ' 49). בגיל צעיר התחתנתי, סבלתי ברמות קשות והתגרשתי. לא היה לי קטע בדת, וגם גדלתי בבית לא יציב מבחינת סטטוס רוחני, הכרתי בחור כהן והתחתנתי איתו בקפריסין. נולדה לנו ילדה, סבלתי מאוד בזוגיות הזאת, ועברתי טראומות לא פשוטות. היום נולדתי מחדש, ואני אשה לגמרי אחרת מהמון בחינות. לקחתי על עצמי מילרות נגיעה, שבת, כשרות, לימוד, תפילה וגמילות חסדים. רציתי לדעת, דיברת רק על שני זיווגים, האם בגלל שהלכתי עם הכהן פיספסתי את הזיווג האמיתי שלי? והאם הוא בעצם היה הזיווג שלי?

תשובה: מה שדיברתי על נישואין שניים זה כולל נישואין שלישיים. ופשוט שהכהן לא היה הזיווג שלך, כי ה' לא יקבע לאדם זיווג שהוא בניגוד להלכה, האוסרת נישואי כהן וגרושה. כמו כן, אין לך לחשוש שהפסדת את הזיווג שלך בגלל שהתחתנת עם הכהן, כיון שכעת שחזרת בתשובה את כאילו נולדת מחדש, ולכן גם אם הפסדת במעשה זה את הזיווג שלך, כעת ה' ישיב לך את הזיווג שלך. כפי שאמרתי בשיעור מדברי הזוה"ק והמקובלים, שאם אדם חטא והפסיד את זיווגו, ברגע שהוא שב בתשובה - ה' מחזיר לו את זיווגו.

שאלה: קראתי בספר הלכה של רבני בוכרה אם אני לא טועה, שמוות להדליק נורה ביום טוב. הוא הסביר, בערך, שחיבור שני החוטים זה בדיוק כמו הדלקה מנר לנר. השאלה שלי, האם כולם מסכימים לזה? האם אין פה בעיה אחרת של בונה? האם יש מחלוקת בפוסקים לגבי זה או שכלל לא דיברו על זה?

תשובה: אכן, היו מספר רבנים שחשבו להתיר הדלקת חשמל ביום טוב. כי הם חשבו שהזרם מצוי בתוך חוטי החשמל, ובעת הדלקת החשמל הזרם יוצא מהחוטים ומדליק את הנורה, ולפי זה הדלקת החשמל היא כמו הדלקת נר מנר דולק, שמוותר לעשות כן ביום טוב. אבל רוב

הרבנים חלקו עליהם, וטענו נגדם שהם לא הכירו את מציאות החשמל. כי כפי שידוע לנו, אין זרם בתוך חוטי החשמל, אלא בעת הדלקת הנורה אז מתחבר החוט החיובי עם השלילי, ואז נוצר הזרם. ולכן אסור להדליק חשמל ולהפעיל מכשירים חשמליים ביום טוב, כי זה מוליד אש ביום טוב, שהדבר אסור כידוע. (מה שכתבת שיש בזה משום בונה, אכן זו דעתו של החזון איש, שביצירת מעגל חשמלי יש משום בונה, וזו סיבה נוספת לאסור להדליק נורה חשמלית ביום טוב. אם תרצה לעיין בזה באריכות, ראה בשו"ת יביע אומר חלק ב' סימן כו. ואם תרצה בקצרה יותר, עיין בשו"ת יחזה דעת ח"א סי' לב. במקומות אלו מוסברים הדברים בטוב טעם).

שאלה: בתי בת 17 לומדת בסמינר בירושלים, הסמינר יוצא למסע לימודי לפולין עם המורות. ברצוני לדעת אם יש היתר יציאה מארץ ישראל לצורך זה. יש לציין, שכל המשפחה לא יצאה אף פעם מהארץ ברוח השם.

תשובה: מותר. ואם הן מבקרות במהלך הנסיעה בקבר/י צדיקים, ההיתר פשוט יותר. (כתב עת מגל ח-ט, תשובה עמ' 223. ולגבי יציאה לחו"ל כדי להשתטח על קברות צדיקים, מקור ההיתר בשו"ת יחזה דעת ח"א סי' נז).

שאלה: אני אמור להתחיל לימודים אקדמיים בקרוב, ויש עלי קצת לחץ לשלם את מקדמת השכר לימוד בהקדם האפשרי, האם מותר לשלם בחול המועד, או שיש בזה עניין של איסור, ועלי לשלם רק לאחר המועד? אשמח לתשובה בהקדם, תודה.

תשובה: מדברך אני מבין, שאם תשלם לאחר המועד - לא תפסיד דבר. לכן נלע"ד שאסור לך לשלם כעת בחול המועד, שזה כמו קנייה ומכירה האסורות בחול המועד, כי מה לי אם אתה קונה חפץ מסויים או קונה קורס לימודי.

שאלה: אכלתי ענבים ולפני כן אכלתי אבטיח, האם ברכת "מעין שלוש" על הענבים פוטרת אותי מלברך "בורא נפשות" על האבטיח?

תשובה: תקדים לברך "בורא נפשות" ואז תוכל לברך שוב מעין שלוש. אך אם הקדמת לברך "מעין שלוש" אין לך לברך יותר את ברכת "בורא נפשות", שיש לחוש שמא בכך שאמרת בברכת מעין שלוש "על תנובת השדה" וגם חתמת "על הארץ ועל הפירות", פטרת בזה את אכילת האבטיח. (חזון עובדיה ברכות עמ' רב ס"ט).

שאלה לציבור האברכים: למדנו בשיעור, שאם אישה טעתה והזכירה בקיץ "משיב הרוח ומוריד הגשם", דין הנשים כאנשים, ועליה לחזור על התפילה. כמו כן למדנו, שאם הסתפקת תוך 30 יום מתחילת הקיץ אם הזכרתי "מוריד הטל" או "משיב הרוח ומוריד הגשם", שהדין הוא שצריך לחזור. והטעם הוא, שחזקה שהלשון מתרגלת לאמירה החדשה ("מוריד הטל") רק לאחר 90 פעם. השאלה שלי לגבי הנשים הספרדיות המתפללות רק תפילה אחת ביום, האם הן יוצאות מהספק (ואינן חוזרות) לאחר 30 יום כאנשים, או רק לאחר 90 יום, שהלשון מתרגלת רק לאחר הזכרת 90 פעמים, ואצלה זה ב-90 ימים?

(תשובות נא לשלוח: mhhbp52@etrog.net.il)

מרו הגר"ע יוסף הופיע בחלמו של מרו הגר"מ מאזוז

במאמר תורני שכתב לאחרונה מרו הגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א, הוא מגלה, כי לאחר שראה שתלמיד חכם אחד כתב להקשות על איזו הלכה שכתב מרו פוסק הדור, רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, וכי לאחר ההתבוננות עלה בדעתו יישוב טוב לדברי מרו, והנה בלילה, ראה את מרו זצ"ל בחלום.

בתחילת המכתב מפרט הגר"מ מאזוז את הקושיה שכתב תלמיד חכם אחד בדברי מרו הגר"ע יוסף זצ"ל, ואת היישוב שהתחדש לו ליישב את שיטת הרב, כאשר תלה את הדברים בנדון אחר בו כתב מרו הרב עובדיה זצ"ל, ולפיו מתבארים הדברים כפתור ופרח.

אך העובדה המרתקת במכתב הגר"מ מאזוז נמצאת דווקא בשולי המכתב, בו הוא מספר, כי באותו יום זכה לראות את פניו של מרו הרב עובדיה בחלום. מה שמסמל שמרו זצ"ל שמח בו. מרו שליט"א ציין, כי ניתן לראות בזה כעין "אישור" משמיא לדברים: "וכפי שמוכר בגמ' במסכת בכורות (דף נ"ו ע"א), "אמר רבי אלעזר, רבי יוחנן חזאי

דידות מופלגת

בחלמא, מילתא מעליא אמינא". כלומר, אמר רבי אלעזר, ראיתי את רבי יוחנן בחלומי, והבנתי שהיום אזכה לומר דבר טוב בבית המדרש".

יצוין, מרו הגר"מ מאזוז שליט"א, הקדיש בחודש החולף חלק מרכזי בשיעורו השבועי על דמותו של מרו הגר"ע

יוסף זצ"ל, במלאת חמש שנים לפטירתו. ודירבן את שומעי לקחו, ליישב בכל מקום אפשרי את הקושיות על דבריו של מרו זצ"ל.

מיותר להזכיר, כי ידידות עמוקה ביותר שררה בין מרו הגר"ע יוסף זצ"ל ובין מרו הגר"מ מאזוז שליט"א, וכי היו הם מעריכים ומעריצים אחד את השני, באופן שאין לו אח ורע. בספר "מגדולי ישראל" (חלק ד), שחיבר מרו הגר"מ מאזוז שליט"א, נחשף צוהר קטן המעיד על כך. לדוגמא, מהנכתב בספר אנו למדים, כי מרו שליט"א הגן בחירוף נפש ובמסירות נפש על כבודו של מרו זצ"ל, הן בתורה שבכתב (מכתבים) והן בתורה שבעל פה (דרשות). גם באותם ימים שרק רבנים בודדים עמדו לצידו של מרו זצ"ל, וגם בימים שלא היה "משתלם" להיות בצידו של מרו זצ"ל. בספר הנ"ל מובאים נאומי חוצבי להבות אש שנשא המחבר למען כבודו של מרו זצ"ל, ככנסים שנערכו בכדי למחות על ביזיון כבודו של מרו זצ"ל, ע"י אינשי דלא מעלי. כמו כן, הובאו המכתבים ששיגר מרו

שליט"א למערכת דלא מעלי שביזו את מרו זצ"ל, ושם מוחה הוא על קדוקדם בטוב טעם.

בספר הנ"ל הובאו חליפת מכתבים בין מרו זצ"ל ומרו שליט"א, מתוכם אנו למדים על הכבוד והגדולה שרחשו הם זה לזה, ועל ההכרה של זה בגדלותו של השני, הן בתורה והן בהנהגה. לדוגמא, באחד המכתבים, מרו זצ"ל מפציר במרו שליט"א שיעתיר עליו בתפילה לבריאות איתנה... במכתב אחר הוא מבקש ממנו שיכתוב לו הערות על ספרו...

ההגרלה הגדולה של מוסדות "חכמת רחמים" שתתקיים בחלאת ישיבות שנה לפטירתו של מרו הרחמים חי חיותה הכהן זצ"ל

העטרות יעשוין לשותפות אמת דמוחזקת "חכמת רחמים" ותזכו בשיר עולמות

קניית קורט

רכב שברולט 2019 או תמורתו במזומן תכשיטי זהב ויהלומים ועוד פרסים יקרי ערך

בקיץ 2 פרסים בריזים ביום נחמה

מחיר דרטיס הערלה 520 ש"ח. פרס נוסף יועברו חלק לראש מוסד חכמת רחמים ומוסד ההנהלה תתקן בעיה ביום שלישי אור לי שבט 15.1.19

המוקד: 08-6727523 | באתר: yhr.org.il

בסט לייזר אסתטיקה בשיתוף המגזר הדין מציעה הנחות משתלמות לציבור

- הסרת קעקועים ללא צלקות וסימנים
- הסרת איפור קבוע בלייזר
- הסרת נקודות חן / נמשים
- פיגמנטציות / נימי דם

בכל הקליניקות שומרים על כל כללי הצניעות הנדרשים

מטפלת נושית ומטפל לגברים

לפרטים נוספים: 1-700-707-897

פעם הייתה ירושלים משותקת מחמת השלגים הכבדים שירדו בלא הפוגה יומיים רצופים. הקור העז והשלג העמוק לא הרתיעו את רבנו. גם לא העובדה שהתחבורה שבתה. בוסס במרובד השלג ופילס דרכו לבית אחד ממתפללי בית הכנסת "אהל רחל" הקבועים, שהכניס את בנו באותו ערב לעול המצוות. הבין שבמזג אויר שכזה לא יבואו רבים, והמצווה לשמח כפולה ומכופלת. אבל המציאות עלתה על כל מה ששיער.

רבנו הגיע לביתם שברחוב הרב פולנסקי קפוא ומושלג, ומצא את הבית ריק! השולחנות ערוכים, האורות דולקים, והאווירה נכאה. כמה שמחו לבואו, שיפור מעט את הקדרות, יצהיל את הלבבות כמנהגו. אבל רבנו, אך ברח את החתן ואת הוריו ומסר את המתנה, ביקש סליחתם: "אשוב בעוד כמחצית השעה", אמר לנער המאוכזב.

בעלטת הליל עשה דרכו, מבוסס בשלג הכבד, עד שהגיע לטלפון ציבורי. באצבעות קפואות שלשל אסימונים וחייג לבעל רכב עם גלגלים גבוהים היכול לנוע בשלג. הרוח העזה הטילה פתיתי שלג מעקצצים, ורבנו המתין ויעד לבוא המכונית. עלה, ופקד כתובת אחר כתובת. בכל מקום עלה למעונו של אחד מענקי דור דעה, והכריז בגיל: "יש כאן מת מצווה חי! בר מצווה קודרת! מצווה נדירה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים!". העליזות והרצינות הדביקו.

כך הצטרפו אליו, מורו ורבו הגאון רבי עזרא עטיה, ראש הישיבה הנערץ, המקובל האלוקי חכם אפרים הכהן, ועוד. התחנה האחרונה הייתה בבית הורי חתן הבר מצווה, וזה אחר זה ירדו הגאונים הקדושים, בעוד רבנו נשאר לשלם לנהג, ולהודות לו מקרב לב על עזרתו החיונית בקיום המצווה הנעלה. לאחר מכן הצטרף רבנו אל החוגגים, והפעם מצא שפני הנער והוריו זוהרים וקורנים!

איך בעלי תשובה אינם רוקדים משמחה?!

רבנו המתין לאוטובוס שיסיעו לביתו, ניגש אליו אדם אחד והתלונן: "הרב, אני חוזר בתשובה. מקיים מצוות, אבל מרגיש רחוק כל כך משלימות בקיומן, וזה מדכדך אותי כל כך!". השיב לו רבנו: "היודע אתה, למדתי תלמוד בבלי וירושלמי, רמב"ם ושולחן ערוך, ראשונים ואחרונים, כל התורה כולה, תוכל לבחון אותי, הכל אני מבין ויודע, חוץ מדבר אחד". "מה הוא?" הסתקן הלה. "איני מבין את בעלי התשובה...", השיב רבנו, והסביר: "אלו הייתי בעל תשובה, הייתי יוצא לרחוב ורוקד מרוב שמחה. יצחקו עלי כמה שיצחקו, ילעגו כמה שילעגו. הם לא יבינו, אבל אני יודע במה זיכיתי! - המעט בעיניך מה שכתב הרמב"ם (פ"ז מהל' תשובה ה"ז) על בעלי התשובה: "אמש היה זה שנאו לפני המקום, משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד. אמש היה זה מובדל מה' אלוקי ישראל, והיום הוא מודבק בשכינה, צועק ונענה מיד, ועושה מצוות ומקבלים אותם בנחת ובשמחה", ואתה מדוכדך?! איך מושלם? מי מאתנו מושלם! אבל זכית לאור האמת, להידבק בשכינה. איפה חבריך לשעבר ואיפה אתה! איך אינך שש ושמת, איך אינך יוצא במחולק?!"

ה' רוצה שתעבוד

הגיע בעל תשובה נלהב, וביקש מרבנו רשות לעזוב את עבודתו וללמוד כל היום. השיב לו רבנו: "איך דבר חשוב ונעלה יותר

אור לציון

מלימוד תורה. אין דבר הבונה יותר את האדם ומשפר את מידותיו מלימוד תורה. אך מה היית אומר, אילו הכהן הגדול ביום הכיפורים היה מחליט לשבת כל היום וללמוד תורה? "המילים נעתקו מפי האיש: 'לא יעלה על הדעת'. רבנו הסכים עמו: 'רואים, שיש דבר נעלה יותר מלמוד תורה, והוא: לקיים רצון הבורא. ורצון הבורא, שהכהן הגדול יעבוד ביום הכיפורים את עבודת הקודש. וגם כאן, רצון הבורא שתמשיך בעבודתך כמקודם, ותפרנס משפחתך בכבוד, ובשעות הפנאי תלמד. אם כן תעשה, זה וזה יתקיים בידך, תורה וגדולה במקום אחד. אבל אם תתעקש, ותרצה להתעלות לפסגות, ישרור בביתך מחסור, האישה תתמרמר, והילדים יסבלו, ימאסו בחיי ההקרבה שהביאו את המחסור, ויפזלו אל חיי הרווחה ופריקת העול, ואין סוף לכאב הלב, שיביא נסיגה מבהילה במצב הרוחני. לא בזה חפץ הבורא!"

כלל בשלום בית

רבנו נסע עם כמה אברכים ממקורביו, ובדרך אמר להם: "אמסור לכם כלל, ואם תקפידו עליו יהיה לכם תמיד שלום בית!". נדרכו, וכי מי אינו חפץ בשלום בית תמידי? אמר: "לעולם, אבל לעולם! אל תעירו בבית שום הערה!". תמהו האברכים: "גם אם עוברת עבירה?". רבנו השיב להם בנחרצות: "אחת ולתמיד - אין דין 'חינוך' לגבי האישה! יש מצוות תוכחה, ולמצווה זו יש גדרים וסייגים, עד שאמרו שאין בדורנו מי שידוע להוכיח (ערכין טו,ב). נניח שתפסה חפץ 'מוקצה', מה יועיל אם תאמר לה, כבר תפסה בו. ראית דבר שאינה יודעת, בשבת תלמד הלכה זו, ותשמע. תציית - מה טוב. לא תציית - עשית את שלך".

"תשאלו: 'מה נפסיד אם נעיר?', אסביר לכם: כשאני אומר שיעור ומישהו מעיר הערה, תופס אותי בטעות, זה לא נעים. מה התגובה הטבעית? לתפוס גם אותו בטעות... תאמרו שזה תינוקי וקטנוני - נניח. אבל לא נשנה את טבע האדם. וחז"ל השמיעונו שטבע זה פועל גם בגדולי גדולים. כמובן, לפי דרגתם בדקי דקויות, (עיין ברכות ד,א לגבי דוד ומפיבושת). וכי סבורים אתם שהאישה היא מלאך? כשאתה מעיר לה אתה משתגר עליה, אתה יודע והיא לא, אתה נשמר והיא נכשלת, אתה המושלם והיא הפגומה. ובכן, סמוך עליה שתמצא ועוד איך מה להעיר לך. ומה הרווחת?"

"ברם, על שלושה דברים יש להעיר בנועם ובהתחשבות, כי בהם עלולה היא להכשיל גם את הבעל, וזה אכן עניינו: כשרות, טהרה, ומעשה שבת. בשאר הדברים ילמד אותה את ההלכות ודין. אין עליו לעקוב אחריה האם מקיימת היא אם לאו".

רבנו השתתף בישיבת הנהלת ישיבת "פורת יוסף". דנו בעתידו של בחור, אשר ללמוד אינו לומד, וגם לתפילות אינו מגיע, ומה טעם לפרוש עליו את חסות הישיבה? זה מעיב על שמה הטוב. הדוברים היו נחרצים, לא נמצא מליץ זכות, לא נשקפה תקווה. הכל אמרו דברם ותלו עיניהם ברבנו. אמר: "תלמידים הרי הם כבנים, ליצחק אבינו היה בן יושב אוהלים ובן יודע ציד, איש שדה, ולא סילקו". דבר רבנו היה לחוק, והוחלט להשאירו בינתיים. אבל הבחור אימץ תחביב: בשעות הארוחות היה צולף קליפות לעבר ראשי הבחורים. חדר האוכל היה כמרקחה. כלו כל הקיצים. המשגיח בארוחות בא לפני רבנו: "איני יכול לשאת זאת, חייבים לסלקו!". "בסדר", אמר רבנו, "הבא נייר ועט". תמה, ושטח דף נייר, והעט בידו. "כתב נא וחתום, שאתה מקבל על עצמך, עליך ועל צווארך, את כל חילולי השבתות שלו, עשרות חיובי שקילה - חמישים שבתות בשנה. ושהוא יקים בית חילוני, באין ספור איסורי כריתות, ויחנך את בניו עד סוף כל הדורות בחינוך כפרי". הנייר נותר ריק, והבחור נשאר בישיבה.

עלינו להיות גאים במורשתנו

אחד תמה בפני רבנו: "מדוע אוכלים אנו מצות של אחינו האשכנזים בלא כל פקפוק, ואילו אם נציע להם את המצות שלנו העבות והרכות שנאפו בכשרות ובהידור הם יתחלחלו? מדוע אנו סומכים עליהם והם אינם סומכים עלינו?". ענה נחרצות: "ונהי בעינינו כחגבים, וכן היינו בעיניהם", (במדבר יג,ל). יש בנו רגש נחיתות שאינו מוצדק כלל ועיקר! ואם אנו איננו גאים ודוגלים במורשתנו, איך נרצה שאחרים יוקירוהו?"

מאידך, נחרץ היה רבנו בדבריו, שיש למחוק לחלוטין את מושג חילוקי העדות וההבדלה ביניהן, חוץ משטח ההלכה והמורשת. "אין אשכנזים וספרדים, יש יהודים, וכולנו יהודים". והזהיר בספרו (אור לציון חכמה ומוסר, קלד): "ירחיק עצמו מלדבר בנושאים של חוגים שונים. והגרוע ביותר בעיניו זה, אם מדבר על קבוצה של אנשים, ממי יבקש מחילה?! הרי "עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו!"

הבטחה תמורת הבטחה

בימי אבולו של רבנו סיפרה אישה אחת: לפני שנים רבות התינוק שלה השתנק מקוצר נשימה, והרופאים איבחנו אסטמה חריפה. נתנו קיצבת זמן ואמרו, שאם בתום התקופה לא ישתפר המצב, הרי זו אסטמה כרונית שתלווהו כל ימיו. לב ההורים נכמר למצוקת התינוק שאיבד תכופות נשימתו, האדים והכחיל, ונאבק על כל שאיפת אויר. נזקק תדירות למשאף, והוריו התיסרו עמו ועמדו בלא הרף על המשמר, עד כלות כוחם. סיפרו להם על כח ברכתיו של רבנו. חילוניים היו, אך מה לא ינסו. באו לפניו והתינוק בזרועותיהם.

מלאו עיני רבנו דמעות, ואמר: "אני מבטיחכם שיבריא, והמחלה תעלם כלא הייתה, אם תבטיחו לי מצדכם שתכניסו אותו לתלמוד תורה!". הבטיחו בהתרגשות, מוכנים היו לכל קרבן. וראה זה פלא, בתוך זמן קצר נרפא הילד כליל. לא נזקק לאינהלציה ולא למשאף. הרופאים הגדירוהו כ"נס רפואי". רשמוהו לתלמוד תורה, והחדיר לבית אור אמונה ונועם מצוות, משך את אביו לבית הכנסת ואת אימו להידור בכשרות. והיום הוא בן ישיבה!

לעילוי נשמת
אברהם מימוני ז"ל
בן ר' יצחק ורומיה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
דוד בן זכיה
נלב"ע ט"ז חשוון
ת.נ.צ.ב.ה.

דיני ברכת היין ופירות האילן

(סימוני העמודים מתייחסים לספר "חזון עובדיה" ברכות)

ברכת היין

א. על היין מברכים "בורא פרי הגפן", בין שהיה היין חי (לא מבושל) בין שהיה היין מבושל, בין שהוא עשוי "קונדיטיון", כלומר, שעירבו בו הרבה דבש ותבלין. ואפשר גם לעשות קידוש או הבדלה על יינות אלו. (עמ' קט ס"א).

ב. לפיכך, יין ומיץ ענבים מפוסטרים, מברכים עליהם בתחילה "בורא פרי הגפן", ולבסוף ברכה מעין שלש, שהיא "על הגפן ועל פרי הגפן", ומקדשים עליהם בשבתות וימים טובים. (עמ' קיב ד"ה לפיכך).

גדל בעציץ וגידולי מים

א. פירות או ירקות שגדלו בעציץ שאינו נקוב המונח באדמה, מברך עליהם כברכתם: "בורא פרי העץ" או "בורא פרי האדמה". (עמ' קיב ס"ב).

ב. פירות או ירקות שידוע לו שהם גידולי מים, מברך עליהם "שהכל נהיה בדברו". ואם בירך על גידולי מים את

ברכתם: "בורא פרי העץ" או "בורא פרי האדמה", יצא ידי חובתו בדיעבד. (שם). אמנם, בסתם פירות וירקות שנמצאים בשוק, אין לחוש שמא אינם אלא גידולי מים, שהרי הדבר ידוע שהרוב הגדול של הפירות והירקות הם גידולי קרקע, וכל דפריש מרובא פריש. (עמ' קיח ד"ה אמנם).

בוטר ופירות קטנים

א. הבוסר, כלומר, ענבים שלא בשלו כל צרכם ועודם חמוצים, כל זמן שלא גדל כשיעור פול הלבן, מברך עליו "בורא פרי האדמה", מכאן ואילך מברך עליו "בורא פרי העץ". ומכיון שלא נודע לנו שיעור פול הלבן, לעולם יש לברך עליו "בורא פרי האדמה" עד שיהא גדול ביותר. ואם טעה וברך על הבוסר "בורא פרי העץ" יצא. (עמ' קיט ס"ג).

ב. מיהו, כל שנראה שנגמר בישולו, אפילו הוא קטן ביותר, פרי גמור הוא, וברכתו "בורא פרי העץ". ולכן כל שנראה לעין שהוא מתוק, וניכר במשמוש הידים, ברכתו "בורא פרי העץ". (דף קכא ד"ה כתב).

ג. לכתחלה לא יאכל שיעור כזית מהבוסר שיש בו ספק אם הגיע לשיעור פול הלבן, כדי שלא יכנס בספק ברכה אחרונה, (שמא הגיע לכפול הלבן וברכתו מעין שלש, שמא לא הגיע לכפול הלבן וברכתו "בורא נפשות"). ואם אכל כשיעור כזית וברך אחריו "על העץ ועל פרי העץ", יצא. (שם). ולשון "יצא" צ"ע, שהרי אינו חייב לברך כלל ונלע"ד, ר"ל, אע"פ שלכתחלה אסור לו לברך כלל, שמא ברכתו נפשות ואין מעין שלש פוסרת במקום נפשות, וכ"כ בהליכ"ע ח"יב עמ' צד, וביב"א ח"ט סי' צח אות ב', אע"פ"כ אם בירך - אין כאן ברכה לבטלה, שיש לו על מי לסמוך, על ספר יבא הלוי, שהביאו שם עמ' קכא עמודה שנייה. ע"ש). ועל כל פנים, **כשהדבר ברור שלא הגיע לשיעור פול הלבן, מברך לאחריו "בורא נפשות רבות". (עמ' קכא סוד"ה והנה).**

ד. שאר כל האילנות (מלבד ענבים), משיוציאו פירות אפילו הם קטנים מאד וחמוצים, מברכים עליהם בורא פרי העץ. ובלבד שלא יהיו מרים ועפוצים מאד עד שאי אפשר לאכול מהם אפילו ע"י הדחק, שאז אין מברכים עליהם כלל. (עמ' קכד ס"ד).

ה. אין לברך על ענבים בוסר או על שאר פירות קטנים ברכת "שהחיינו", שאין מברכים ברכת "שהחיינו" רק על גמר הפרי. (שם). ואם בירך שהחיינו על בוסר **שהגיע לשיעור פול הלבן, בדיעבד יצא ידי חובה, ולא יברך שוב על הענבים ברכת שהחיינו. (הערה, תחילת עמ' קכג).**

גרעיני פירות ומיץ פירות

א. גרעיני הפירות המתוקים יש לברך עליהם "שהכל נהיה בדברו". וכן גרעיני הפירות המרים שמיתקן ע"י בישול באש אצלו, אינו יכול לברך על הגרעינים ברכת "שהחיינו". (בחזו"ע ברכות עמ' קכג ס"ה כתב לברך עליהם האדמה ושהחיינו, אבל בחזו"ע תרו"מ עמ' קכג הדר ביה שברכתו שהכל, וממילא אין לברך עליו שהחיינו. וע' בהערות על ספר יפה ללב הנד"מ בשם חוקר לב, סי' רב אות ת, שהאריך בזה).

ב. הסוחט פירות למשקים ושותה את המשקים שלהם, כגון מיץ תפוזים או מיץ תפוחים וכיוצא בזה, מברך על המיץ "שהכל נהיה בדברו". חוץ מן הענבים, שהשותה מיץ ענבים מברך עליו "בורא פרי הגפן". (עמ' קכה ס"ו). ואם בירך "בורא פרי העץ" על מיץ תפוזים, יצא ידי חובה בדיעבד, **כיון שהדרך לסחוט תפוזים למימיהם. (עמ' קכו ד"ה והנה).**

ג. השותה שמן זית, אינו מברך עליו כלל, מפני שהוא מזיק, ואם שותהו בתערובת מי סלק, אם כוונתו לשתיה - ברכתו "שהכל", שמי הסלק הם העיקר. אבל אם חושש בגרונו ושותהו לרפואה, כיון שהשמן זית עיקר, מברך עליו בתחילה "העץ", ואם שתה רביעית בבת אחת, מברך אחריו ברכת מעין שלש, "על העץ ועל פרי העץ". (עמ' קכז ד"ה ובחושש. שו"ע רב, ד).

ד. אין מברכים "שהחיינו" על מיץ פירות. (עמ' קכו ס"ו). ואם אחר ששתה מי הפירות (בלי שהחיינו) בא לידו אותו פרי חדש, יברך על הפרי חדש ברכת "שהחיינו". (עמ' קכח בהערה).

פדיון נפש על פי הקבלה

על ידי רב מקובל עם כוונות הרש"ש זצ"ל מומלץ על ידי כל גדולי הרבנים והמקובלים לרפואה, לפרנסה, להצלחה, למציאת הזיווג, לזרע של קיימא, לשלום בית, וכו'

כל כספי הפדיון קודש להוצאת העלון צלצלו 054-8413979

אנו זקוקים לתרומות רבות!
ניתן להפקיד בבנק הדואר
מספר חשבון 8362846, עבור עמותת "אור עליון"

מרון, פאר הדור והדרו, שר התורה, הגאון הרב מאיר מאוז שליט"א: הנני ממליץ בזה על עמותת "אור עליון" שעושים פעולות רבות לקירוב רחוקים ולטיפול בנזק נזק. ומדי חודש בחודשו מוציאים עלון "אור עליון", ומצאתי בו כמה דברים יקרים ונפלאים... מצוה רבה לעזור בידם כל אחד לפי כחו באונו ובהוננו, ויהי נועם ה' עליכם, אכ"י.

המקובל האלוקי הרב בניהו שמואלי שליט"א, ראש ישיבת המקובלים "נהר שלום": מצווה גדולה מאד לעזור להם, וזכות הזאת תעמוד לכם בכל העניינים ויחיים טובים, אמן.

הקדישו ספרים לעילוי נשמת או להצלחה

עמותת "אור עליון" שמחה לבשר על מיזם אדיר של הנחת הספר "אור עליון" במקומות ציבוריים: בתי חולים, ספריות ציבוריות, מחנות צבא וכדומה. קחו חלק בימי הרבים! תרמו ספרים לחלוקה, ואנו נניחם עבורכם במקומות ציבוריים, עם מדבקת הקדשה על הספר: לעילוי נשמת יקירכם, או להבדיל לרפואה והצלחה. כל זכויות הקוראים והמתחזקים מהספר תתרומם ייחזקו לזכותכם... כן, המעוניינים להניח ספרים במקומות ציבוריים, בתשלום דמי המשלוח בלבד, חוזמנים ליצור עמנו קשר.

צלצלו 054-8413979

המלצתו החמה של מרן הגאון הרב מאיר מאוז שליט"א

לכבוד ידידנו היקר הרה"ג שלום וברכה!

קבלתי את ספרו החביב "אור עליון", מלא מאמרים יקרים לחיזוק האמונה בטוב טעם ודעה. וכבר בראתי מודעה עליו (בעלון שלכם) הזמנתי אותו מחנות ספרים ועברתי על פני כלו.

בברכה רבה
ויסורו מעינותיך הוציא נאמן

מחזק | מיסטי | מותח | אקטואלי | מרגש | סוחף

צלצלו 054-8413979

הספר שיעלה אתכם גבוה גבוה

ספר מרתק ומגוון שייתן לכם את התשובות להרבה מהשאלות שהטרידו אתכם, ואולי... גם יביא לכם את הישועה לה אתם מצפים!

צלצלו 054-8413979